Filodon

Filodon (*Phyllodon*) – rodzaj niewielkiego ornitopoda żyjącego w późnej jurze na terenie dzisiejszej Portugalii. Mógł być blisko spokrewniony ze współczesnymi mu dinozaurami żyjącymi na obszarze Ameryki Północnej. Jest znany ze skamieniałości zębów i przypuszczalnie żuchwy. Nazwę *Phyllodon* nosi również rodzaj mchów, jednak nie stanowi to problemu, gdyż taksony te należą do różnych królestw.

Filodon
Phyllodon
Thulborn, 1973
Systematyka
Domena: eukarionty
Królestwo: zwierzęta
Typ: strunowce
Podtyp: kręgowce
Gromada: zauropsydy
Podgromada: diapsydy
Infragromada: archozauromorfy
Nadrząd: dinozaury
Rząd: dinozaury ptasiomiedniczne
Podrząd: cerapody
Infrarząd: ornitopody
Rodzina: ?hipsylofodonty
Rodzaj: **filodon**
Gatunki
▪ *P. henkeli* Thulborn, 1973

Historia odkryć

Phyllodon henkeli został opisany w opaciu o MGSP G5 – niekompletną żuchwę wydobytą z kopalni węgla brunatnego nieopodal Leirii. Richard Thulborn, który opisał gatunek, do holotypu dołączył jeden ząb szczęki (MSGP G2). Uznał *Phyllodon henkeli* za hipsylofodonta i przedstawił rekonstrukcję wzoru zębowego[1]. Peter Galton, badający późnojurajskie hipsylofodonty z Ameryki Północnej, uznał, że zęby filodona najbardziej przypominają zęby nanozaura i zgodził się z identyfikacją *Phyllodon* jako hipsylofodonta ze względu na asymetryczność zębów żuchwy przy spojrzeniu z przodu i z tyłu[2].

Ze względu na niekompletność materiału kopalnego *Phyllodon* jest często uznawany wątpliwy rodzaj bazalnego ornitopoda o bliżej nieustalonym pokrewieństwie[3][4]. W 2001 roku Oliver Rauhut opisał nieznane dotąd skamieniałości mogące należeć do przedstawicieli tego rodzaju. Pochodzą one z miejsca, w którym odkryto także holotyp, i obejmują fragment żuchwy oraz ponad 120 zębów. Ze względu na nieobecność w tej lokalizacji dinozaurów podobnych do filodona Rauhut wstępnie uznał je za reprezentujące rodzaj *Phyllodon*. Zęby były mierzyły nie więcej niż 3 mm długości i prawdopodobnie należały do osobnika juwenilnego. W opisanym materiale Rauhut odnalazł dodatkowe cechy diagnostyczne *Phyllodon*, w tym bardzo wysokie zęby szczęki, wskazujące, że rodzaj ostatecznie może być ważny. Dzięki porównaniu z innymi hipsylofodontami, Rauhut doszedł do wniosku, że filodon wykazuje największe podobieństwa do drinkera, występującego w późnej jurze na terenie północnoamerykańskiej formacji Morrison[5]. Również Galton w 2007 spostrzegł podobieństwa zębów filodona oraz drinkera i nanozaura[6].

Paleobiologia

Jako przedstawiciel Hypsilophodontidae lub innej grupy bazalnych ornitopodów *Phyllodon* był prawdopodobnie dwunożnym roślinożercą. Większość dorosłych hipsylofodontów mierzyła 1–2 m długości[4], więc przypuszczalnie również on osiągał zbliżone rozmiary. Niektóre źródła podają, że dorastał do około 90 cm długości[7]. Jego podobieństwo do północnoamerykańskich drinkera i nanozaura jest kolejnym ogniwem łączącym fauny późnojurajskiej Portugalii i współczesnej jej formacji Morrison[8].

Przypisy

1. Richard A. Thulborn. *Teeth of ornithischian dinosaurs from the Upper Jurassic of Portugal, with description of a hypsilophodontid (*Phyllodon henkeli *gen. et sp. nov.) from the Guimarota lignite*. „Memória Serivoços Geológicos de Portugal (Nova Série)". 22, s. 89–134, 1973 (ang.).
2. Peter M. Galton. *The cranial anatomy of Dryosaurus, a hypsilophodontid dinosaur from the Upper Jurassic of North America and East Africa, with a review of hypsilophodontids from the Upper Jurassic of North America*. „Geologica et Palaeontologica". 17, s. 207–243, 1983 (ang.).
3. Hans-Dieter Sues, David B. Norman: Hypsilophodontidae, *Tenontosaurus*, Dryosauridae. W: David B. Weishampel, Peter Dodson, Halszka Osmólska (red.): *The Dinosauria*. Wyd. pierwsze. Berkeley: University of California Press, 1990, s. 498–509. ISBN 0-520-06727-4.
4. David B. Norman i inni, *Basal Ornithopoda*, [w:] David B. Weishampel, Peter Dodson, Halszka Osmólska (red.), *The Dinosauria*, wyd. drugie, Berkeley: University of California Press, 2004, s. 393–412, ISBN 0-520-24209-2.
5. Oliver W. M. Rauhut. *Herbivorous dinosaurs from the Late Jurassic (Kimmeridgian) of Guimarota, Portugal*. „Proceedings of the Geologists' Association". 112 (3), s. 275–283, 2001. DOI: 10.1016/S0016-7878(01)80007-9 (https://doi.org/10.1016/S0016-7878(01)80007-9) (ang.).
6. Peter M. Galton: Teeth of ornithischian dinosaurs (mostly Ornithopoda) from the Morrison Formation (Upper Jurassic) of the western United States. W: Kenneth Carpenter (red.): *Horns and Beaks: Ceratopsian and Ornithopod Dinosaurs*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press, 2007, s. 17–47. ISBN 0-253-34817-X.
7. David Lambert: *Księga dinozaurów*. Warszawa: ZETDEZET, 1994, s. 179. ISBN 83-85056-26-2.
8. Octávio Mateus: Late Jurassic dinosaurs from the Morrison Formation (USA), the Lourinhã and Alcobaça Formations (Portugal), and the Tendaguru Beds (Tanzania): a comparison. W: John R. Foster, Spencer G. Lucas (red.): *Paleontology and Geology of the Upper Morrison Formation. New Mexico Museum of Natural History and Science Bulletin **36***. Albuquerque, New Mexico: New Mexico Museum of Natural History and Science, 2006, s. 223–231.

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Filodon&oldid=54983712"

Tę stronę ostatnio edytowano 9 lis 2018, 01:00. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).